

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 58 70
F: 01 428 58 71
E: gp.mnz@gov.si
www.mnz.gov.si

Številka: 0912-11/2015/2

Datum: 20. 11. 2015

Zadeva: Najpogostejša vprašanja na področju nadzora orožja in strelišč – povzetek vprašanj in odgovori

Inšpektorat Republike Slovenija za notranje zadeve (v nadaljevanju IRSNZ) je v zadnjem obdobju prejel več vprašanj posameznikov na temo delovanja in nadzora strelišč. Najpogostejša vprašanja povzemamo in jih v nadaljevanju z našimi odgovori oziroma pojasnili posredujemo z objavo na naši spletni strani **vsej zainteresirani javnosti**.

1. Koga lahko nadzirajo inšpektorji IRSNZ in kakšne so njihove pristojnosti?

IRSNZ na podlagi prvega odstavka 80. člena Zakona o orožju (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09, v nadaljevanju ZOro-1) opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona pri pravnih osebah in podjetnikih, ki posedujejo orožje, se ukvarjajo s prometom orožja ali dejavnostjo strelišča. V skladu s tem členom je IRSNZ pristojen za nadziranje tega zakona v celoti in ne le določbe 50. člena ZOro-1, ki se nanaša na dejavnost civilnega strelišča. Splošna pravila varnosti in reda na strelišču so določena z ZOro-1 in Pravilnikom o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja. Naloga IRSNZ je, da v skladu s 1. členom ZOro-1 zagotovi oziroma sprejme nujne ukrepe v javnem interesu, da bi se zavarovala javni mir in varnost oziroma odvrnila neposredna nevarnost za življenje in zdravje ljudi ter premoženje. ZOro-1 namreč ureja pravice in obveznosti posameznikov, pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov v zvezi z orožjem z namenom varovanja življenja, zdravja in varnosti ljudi ter javnega reda. Splošno pravilo ravnanja z orožjem je, da mora vsakdo z orožjem in strelivom ravnati s posebno skrbnostjo. Posebna skrbnost pri ravnanju z orožjem se kaže v njegovi pravilni in strokovni uporabi, nošenju, prenašanju in hrambi ter prizadevanju, da je orožje v brezhibnem stanju (22. člen ZOro-1).

V okvir nadzora sodijo tudi različne strelske organizacije, društva in klubi, ki morajo v skladu z določili tretjega odstavka 50. člena ZOro-1, pri izvajanju streljanja spoštovati določila 54. in 56. člena ZOro-1 ter določila predpisov, ki predpisujejo red in varnost na strelišču, skladno s Pravilnikom o tehničnih pogojih, varovanju prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja (2. člen in od 8. do 14. člena navedenega pravilnika). Gre za strelišča, ki sicer ne sodijo pod dejavnost tistih strelišč, za katere MNZ izda ustrezno dovoljenje in so vpisana v evidenco v smislu 74. člena ZOro-1 (civilna strelišča), pač pa za lokacije – zemljišča, ki jih posamezna organizacija, društvo oziroma klub uporablja za lastne namene. V

teh primerih inšpektor nadzira izvajanje 54. in 56. člena ZOro-1, ki urejajo red in varnost na teh streliščih. Pri tem je potrebno opozoriti tudi na dejstvo, da se na IRSNZ podajajo različne prijave glede izvajanja streljanja na neki lokaciji, pri čemer prijavitelj ne navede kdo tam strelja, ali gre za pravno osebo, člane društva, posameznika in nenazadnje niti s temi podatki prijavitelj ne razpolaga.

V takih primerih se zgodi, da ni mogoče ugotoviti, kdo je dejanski organizator ali izvajalec nekega streljanja oziroma strelske aktivnosti in posledično kdo je dejanski zavezanec za nadzor. To je možno ugotoviti zgolj na način, da inšpektor opravi inšpekciji nadzor, v okviru katerega ugotovi ali gre za zavezanca, ki sodi v pristojnost IRSNZ ali ne. V prvem odstavku 24. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007 – uradno prečiščeno besedilo in 40/2014, v nadaljevanju ZIN) je namreč jasno določeno, da mora inšpektor obravnavati vse prijave, pritožbe, sporočila in druge vloge v zadevah iz svojih pristojnosti. Skladno s tem se je IRSNZ dolžan odzvati in preveriti resničnost navedb prijaviteljev, ter nenazadnje tudi ali je pristojen za obravnavo navedene prijave. Inšpektor je v vseh primerih dolžan ugotoviti dejansko stanje, zbrati dokaze in na podlagi tega sprejeti ukrepe, ki so pomembni za varnost, zdravje in življenje ljudi. V teh primerih seveda pri ugotavljanju dejanskega stanja sodelujejo različni subjekti, od zakonitih zastopnikov organizacij, društev, klubov in nenazadnje tudi fizične osebe. Izpostaviti je potrebno tudi dolžnostno ravnanje inšpektorja, ki mora v primeru, ko pri opravljanju naloga ugotovi kršitev zakona oziroma drugega predpisa, katerega izvajanje nadzoruje druga inšpekcija, na podlagi tretjega odstavka 32. člena ZIN, sam ugotoviti dejansko stanje ter o svojih ugotovitvah sestaviti zapisnik, ki ga posreduje pristojni inšpekciji.

2. Ali inšpektor lahko izreče prepoved streljanja oziroma uporabe strelišča, kljub temu, da v nadzoru ni ugotovil nepravilnosti?

Pri odgovoru na to vprašanje je potrebno uvodoma pojasniti, da je vsak primer različen in da se dejstva in okoliščine spreminjajo od primera do primera. Inšpektor je dolžan v vsakem primeru posebej, skladno z načelom samostojnosti, v celoti ugotoviti dejansko stanje in na podlagi tega sprejeti svojo odločitev. Na splošno pa lahko odgovorimo, da zgolj izpolnjevanje formalnih pogojev iz Zakona o orožju in Pravilnika o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja (kot so opozorilne table in trakovi), še ne pomeni, da je tudi v celoti zadoščeno zagotavljanju varnosti. Uporaba orožja je namreč nevarna dejavnost, kjer ima lahko vsaka, tudi nehotena napaka zelo hude posledice za zdravje ali celo življenje ljudi. Zato mora inšpektor storiti vse potrebno, da do takšnih posledic ne pride (glej sodba št. II U49/2014-13 z dne 4. 6. 2014). Skladno s tem mora inšpektor v primerih, ko se ugotovi, da krogla iz orožja lahko izleti iz zavarovanega območja strelišča, sprejeti nujne ukrepe v javnem interesu na podlagi 144. člena Zakona o splošnem upravnem postopku.

3. Kako je zagotovljeno varstvo pravic zavezancev v postopkih oziroma kdo presoja inšpektorjevo odločitev?

Pravico do pravnega sredstva zoper odločitev upravnega organa, v konkretnem primeru tudi zoper odločitev inšpektorja, o posameznikovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih zagotavlja Ustava Republike Slovenije (25. člen). Skladno s tem ima vsaka stranka (zavezanec) v postopku inšpekcijskega nadzora pravico do vložitve pritožbe zoper odločitev inšpekcijskega organa. Pravico do pritožbe ima tudi vsaka druga oseba, ki meni, da konkretni upravni akt inšpekcijskega organa posega v njene pravice ali pravne koristi. O pritožbi v upravnem postopku odloča drugostopenjski organ, to je v konkretnem primeru Ministrstvo za notranje zadeve. V prekrškovnem postopku pa o pritožbi odloča sodišče. Skratka, ali je bila inšpektorjeva odločitev pravilna in skladna s predpisi, se lahko vsakokrat preverja in ocenjuje izključno z uporabo pravnih sredstev v upravnem oziroma prekrškovnem postopku.

4. V čem je razlika med nepravilnostjo in prekrškom in ali se lahko zaradi nepravilnosti uvede prekršek ali ne?

Pri uporabi termina "nepravilnost" pojasnjujemo, da lahko posamezne nepravilnosti istočasno pomenijo tudi kršitev oziroma prekršek, če je zanjo predpisana sankcija. Druge nepravilnosti pa so lahko take, da istočasno ne pomenijo kršitve oziroma prekrška, ker v zakonu zato ni predpisane sankcije. V takih primerih ima inšpektor pravico odrediti druge ukrepe določene z zakonom, z namenom odprave nepravilnosti v samem inšpekcijsko upravnem postopku. Torej, tudi zaradi nepravilnosti lahko inšpektor uvede postopek o prekršku, pod pogojem, da je določena kot prekršek in da je zanjo predpisana sankcija.

5. Kakšne pogoje mora izpolnjevati inšpektor, da lahko izvaja nadzor na področju orožja in strelišč?

Inšpektor, ki izvaja nadzor na področju orožja in delovanja strelišč mora imeti najmanj 4 leta delovnih izkušenj, dokončano najmanj visoko strokovno izobrazbo, opravljen pa mora imeti tudi strokovni izpit za inšpektorja (zajema izpit iz upravnega postopka, prekrškovnega prava in inšpekcijskega postopka). Vsi inšpektorji v IRSNZ izpolnjujejo vse zahtevane pogoje glede delovnih izkušenj, izobrazbe, strokovnih znanj (inšpektorski izpit), kot je to določeno v Aktu o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v IRSNZ. Ob tem poudarjamo, da ZOro-1 ne določa, da bi morali inšpektorji, ki opravljajo inšpekcijski nadzor, imeti posebni izpit iz tega področja.

6. Kakšne povezave imajo evidence, hramba in posojanje orožja z varnostjo na strelišču?

Evidenc po 77. členu ZOro-1 so s širšega vidika zagotavljanja varnosti oziroma nadzora nad orožjem zelo pomembne, saj se skozi njihovo vodenje oziroma uporabo preverja več varnostnih vidikov. Zelo pomembno je namreč, da se vsak trenutek lahko preveri, kdo je nabavil orožje in ali izpolnjuje vse pogoje, ter da se ve, komu je bilo zaupano neko orožje, kje se nahaja in pod kakšnim nadzorom, ter komu je bilo dano v uporabo. Enako velja za strelivo. Skladno s tem ocenjujemo, da je varnost na strelišču vsekakor povezana tudi s pravili posojanja orožja, ki ga določajo določbe 44. člena ZOro-1. V kolikor se namreč orožje posoja posameznim osebam na strelišču v nasprotju s predpisi, oziroma osebam, ki niso usposobljene za varno rokovanje z orožjem, potem je tako posojanje vsekakor povezano z varnostjo. Tudi hramba orožja je povezana z aktivnostmi na strelišču in samo varnostjo. Zelo pomembno je namreč, kje se hrani orožje na strelišču in komu je dostopno in pod kakšnimi pogoji. V določenih primerih so inšpektorji tudi ugotovili, da se je na strelišču izvajala dejavnost civilnega strelišča, ki se je pričela izvajati preden je upravljavec strelišča prejel dovoljenje MNZ, na teh streliščih pa so rokovali in streljali z orožjem osebe, ki ne bi smele.

7. Koliko prekrškovnih postopkov s področja kršitev varnosti povezanih strelišč je IRSNZ ugotovil v obdobju 2010 – 2014, koliko glob in opominov je bilo izrečenih, koliko prekrškovnih postopkov je bilo pravnomočno zaključenih, koliko odločb je bilo potrjenih v sodnih postopkih, koliko zahtev za sodno varstvo je bilo utemeljenih in koliko postopkov ustavljenih?

V okviru kršitev določb ZOro-1, ki so po naši oceni povezane z urejenostjo strelišč ter varnostjo na streliščih, so bili uvedeni postopki zaradi suma storitve 18 prekrškov (npr. po 15. točki prvega odstavka 82. člena ZOro-1, 16. točki prvega odstavka 82. člena ZOro-1, 19. točki prvega odstavka 82. člena ZOro-1, 24. točki prvega odstavka 82. člena ZOro-1, 15. točki prvega odstavka 83. člena ZOro-1 ter 16. točki prvega odstavka 83. člena ZOro-1).

Na podlagi tega je bilo sprejetih 8 odločitev v prekrškovnem postopku, v okviru katerih je bilo izdanih 7 odločb o prekrških pravni in odgovorni osebi, v enem primeru pa je inšpektor po uvedbi postopka o prekršku zaradi suma, da podjetnik dopušča izvajanje streljanja v nasprotju z določbo 56. člena ZOro-1, ugotovil, da le-tega ne more dokazati in je tako na podlagi četrtega odstavka 51. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 - uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 - odločba US in 92/14 - odločba US, v nadaljevanju ZP-1) odločil, da ne bo izdal odločbe o prekršku.

Od 7 navedenih odločb o prekrških je **6 odločb postalo pravnomočnih**, in sicer kljub dejstvu da je bila v **4 primerih vložena zahteva za sodno varstvo, saj je bila v vseh 4 primerih zahteva za sodno varstvo zavrjnena kot neutemeljena**. V 2 primerih pa je bila kasneje tudi vložena pobuda za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti. Glede teh 2 pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti pojasnjujemo, da je v enem primeru že Vrhovno državno tožilstvo odločilo, da ne bo vložilo zahteve za varstvo zakonitosti, v drugem primeru pa je bila leta vložena, vendar jo je Vrhovno sodišče Republike Slovenije zavrnilo in kot taka ostaja potrjena odločitev IRSNZ oziroma inšpektorja.

Od zgoraj navedenih 7 odločb o prekršku, je bila **zgolj ena odločba o prekršku spremenjena tako, da se je postopek o prekršku ustavil**, in sicer je bila na podlagi vložene zahteve za varstvo zakonitosti zadeva vrnjena sodišču v novo sojenje, okrajno sodišče pa je v novem sojenju razsodilo, da se odločba o prekršku spremeni tako, da se postopek o prekršku ustavi.

Glede pravnomočnih odločb pojasnjujemo še, da je bil v 3 primerih pravni in odgovorni osebi izrečen opomin, v 3 primerih pa je bila pravni in odgovorni osebi izrečena globa, in sicer je bila pravnim in odgovornim osebam **izrečena globa v skupnem znesku 21.000,00 evrov**.

8. Koliko nadzorov je bilo opravljenih na področju strelišč v obdobju 2010 – 2014, kakšne so bile najbolj pogosto ugotovljene nepravilnosti, koliko prepovedi streljanja je bilo izrečenih, koliko prepovedi je bilo po pritožbah zavezancev utemeljenih in koliko odločb IRSNZ potrjenih, ali je bila zaradi odločitve inšpektorjev podana kakšna tožba na sodišče in kakšni so bili epilogi le teh, v kolikšnih primerih so inšpektorji pri svojem delu angažirali strokovnjake balistične stroke?

V tem obdobju je bilo skupaj izvedenih 73 inšpekcijskih pregledov ter skladno s tem sestavljenih 73 zapisnikov. Omenjeni pregledi so se nanašali na področje delovanja strelišč in delovanje različnih društev (lovska društva, strelska društva,...) na področju ZOro-1. Izključno na delovanje strelišč se je nanašalo 66 pregledov. V okviru teh pregledov pa so inšpektorji ugotovili 63 različnih nepravilnosti. Kot najbolj pomembne nepravilnosti in tiste, ki se navezujejo na samo delovanje strelišč, **pa je potrebno izpostaviti skupaj 39 nepravilnosti**.

Najpogostejše ugotovitve inšpekcijskih pregledov so bile, da pravna oseba prične z dejavnostjo strelišča, preden pridobi dovoljenje, pravna oseba ali podjetnik dopušča izvajanje streljanja v nasprotju s 56. členom ZOro-1, pravna oseba ne vodi predpisanih evidenc in jih ne hrani predviden čas, pravna oseba izvaja streljanje na strelišču ali zemljišču, ki ni primerno označeno ali pri streljanju ne upošteva pravil, ki se nanašajo na red in varnost na strelišču, podjetnik prične z dejavnostjo strelišča, preden pridobi dovoljenje.

Zaradi hujših nepravilnosti in kršitev, ki so istočasno pomenile tudi nevarnost za zdravje in življenje ljudi, so inšpektorji izrekli skupaj **13 prepovedi streljanja oziroma uporabe strelišč**. Omenjeni ukrepi so bili največkrat izrečeni zaradi uporabe strelišč brez izdanega dovoljenja ter izvajanja streljanja v nasprotju s 56. členom ZOro-1 (neuporaba zaščitnih sredstev,...).

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev je bilo izdanih 17 upravnih odločb, od tega jih je 11 postalo pravnomočnih, brez vloženih pritožb. Zoper 6 upravnih odločb pa so bile vložene pritožbe, drugostopenjski organ, to je Ministrstvo za notranje zadeve, je v 4 primerih potrdil upravne odločbe IRSNZ, v 2 primerih pa je pritožbi ugodil. Zoper odločitve drugostopenjskega organa, to je Ministrstvo za notranje zadeve, sta bila sprožena 2 upravna spora, kjer pa je Upravno sodišče Republike Slovenije odločilo, da se tožbi zavrmeta.

Zelo pomembno dejstvo, ki ga želimo izpostaviti je tudi, da v 17 primerih sploh ni bilo potrebe, da bi inšpektor izdal tako imenovane ureditvene odločbe, ker so zavezanci že tekom samega pregleda, ugotovljene nepravilnosti oziroma kršitve na podlagi opozoril inšpektorja v skladu z določili 1. alineje prvega odstavka 32. člena ZIN, odpravili takoj. Enako pa velja, ko so jih odpravili v okviru postavljenega roka v zapisniku. Tudi v teh postopkih so bile namreč ugotovljene nepravilnosti oziroma kršitve kot so npr. nepopolne evidence, pomanjkljivo označeno strelišče, red na strelišču.

Inšpektorji so v primeru ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev, skladno z načelom sorazmernosti, primarno izrekli zavezancem opozorila, skladno z drugim odstavkom 33. člena ZIN. Inšpektorji bi lahko namreč v veliko več primerih uvedli prekrškovne postopke, vendar to ni temeljno poslanstvo in prioriteta inšpektorjevega dela, temveč je prioriteta inšpektorjevega dela vzpostavitev zakonitega in s predpisi skladnega stanja. Iz tega naslova dodatno pojasnujemo, da je število ugotovljenih kršitev oziroma prekrškov dejansko malo. Sankcioniranje in vodenje prekrškovnih postopkov pa pride v poštev pri stopnjevanju ukrepov, saj zavezanci velikokrat nadzor inšpektorjev vzamejo kot dobronameren in že v času nadzorov odpravijo nepravilnosti.

V 5 primerih inšpekcijskih pregledov je zaradi nudenja strokovne pomoči, inšpektor v postopek vključil tudi strokovnjaka balistične stroke.

S spoštovanjem,

mag. Milja Perko
glavni inšpektor
inšpektor višji svetnik

